

Sajtónapi ünnepség Szegeden

Újságírói díjak, jutalmak átadása
A határőrség elismerése
a Délmagyarországnak

Országsszerte december elején a Vörös Újság megjelenésének — ezúttal 54. — évfordulóján ünneplik meg a magyar sajtó napját. Az ünnep tiszteletére tegnap, hétfőn délelőtt Úszegeden, a Magyar Újságírók Szövetsége Csongrád megyei csoportjának képviselői megkoszorúzták Róza Ferenc, az illegális Szabad Nép mártírhalált halt főszerkesztőjének emléktábláját.

Tegnap délután a szegedi újságíróklubban bensőséges ünnepséget rendeztek a magyar sajtó napja alkalmából. Az ünnepségen részt vett dr. Ágoston József, az MSZMP Csongrád megyei bizottságának titkára, dr. Ozvald Imre, az MSZMP Szeged városi bizottságának titkára, dr. Kovács József, az MSZMP szegedi járási bizottságának első titkára, dr. Ábel László ezredes, a határőrség politikai csoportfőnöke, Hantos Mihály, Csongrád megye tanácsának elnökhelyettese, Juhász József, a Szakszervezetek Csongrád megyei bizottságának vezető titkára, Fodor István, a Szegedi Postaigazgatóság vezetője és Vincze György, a Szegedi Nyomda igazgatója, valamint a nyomdászok, lapkézbesítők képviselői is.

Rácz Lajos, a Csongrád megyei Hírlap főszerkesztője nyitotta meg az ünnepséget. Ezt követően Gazdag István, a Délmagyarország rovatvezetője, a Magyar Újságírók Szövetségének Csongrád megyei titkára mondott beszédet, emlékezett meg az évforduló jelentőségéről.

Az MSZMP megyei és városi bizottsága nevében dr. Ágoston József köszönt meg a két lap újságíróinak munkáját, méltatta az újságírói munka felelősségét és fontosságát, s szölt a feladatokról. Végül a két pártbizottság nevében jó munkát kívánt a megye újságíróinak és a sajtó munkásainak, nyomdászoknak és kézbesítőknek is.

A Csongrád megyei tanács végrehajtó bizottságának újságírói díját az évforduló alkalmából Hantos Mihály nyújtotta át Nagy Pálnak, a Csongrád megyei Hírlap gazdaságpolitikai rovatvezetőjének, gazdaságpo-

litikai írásaiért, információs anyagaiért. A Szakszervezetek Csongrád megyei Tanácsa által alapított újságírói díjat Juhász József nyújtotta át Csontos Magdának, a Csongrád megyei Hírlap munkatársának a szakszervezetek céljainak támogatásában kifejtett munkájáért.

Dr. Ábel László az ország védelmében, a határőrség és a lakosság jó kapcsolata megteremtése segítségével kifejtett kiváló munkájáért a két napilapnak, a Délmagyarországnak és a Csongrád megyei Hírlapnak Szabó Gusztáv határőr vezérőrnagy, a BM határőrség országos parancsnokának a nevében a Kiváló Határőr jelvényt és vörös seiyemzást nyújtott át. A határőrség ilyen kitüntetését először az országban a Délmagyarország és a Csongrád megyei Hírlap kapta. A két szerkesztőség vezetőjének, F. Nagy Istvánnak, a Délmagyarország és Rácz Lajosnak, a Csongrád megyei Hírlap főszerkesztőjének szintén a Kiváló Határőr jelvényt nyújtotta át. Moray Sándort, a Délmagyarország és Kaczár Istvánt, a Csongrád megyei Hírlap honvédelmi tudósítóját kiemelkedő munkájukért a határőrség nevében elismerésben, jutalomban részesítette.

A magyar sajtó napja alkalmából a Csongrád megyei Hírlap szerkesztő bizottsága az általa alapított díjjal — Szabó Iván szobrászművész plakettjével — az idén Szabó Róbertet, a Hírlap munkatársát tüntette ki.

Csapágyipari együttműködés

Debrecenben hétfőn megkezdődött a KGST mellett működő csapágyipari együttműködési szervezet 22. ülése. A tanácskozáson Bulgária, a Német Demokratikus Köztársaság, Lengyelország, Románia, a Szovjetunió, Csehszlovákia és Magyarország

Mérsékli árait a szegedi kenderipar

Örvendek, hogy vannak olyan vállalatok, amelyek gazdálkodásukban nem csupán az áremelkedést tartják „üdvöztőnek”, hanem termelésük, forgalmuk növelése érdekében az árak mérséklése is elképzelhető. Éppen ezért dicséretes, hogy a Kenderfonó és Szövőipari Vállalat a legfontosabb cikkeinél az esztendő végén ár- engedményt ad a fogyasztóknak — amelyről tegnap, hétfőn adtak tájékoztatást. A pamut és szintetikus termékek jelentős részénél 5—30 százalékkal mérsékli az árakat. Lehetőséget adott erre az a szorgalmas, eredményes munka, amelyet a nagyvállalat sokezer munkásgárdája ebben az esztendőben végzett. Egyenletes volt a termelésük, javult a termelékenység és gyártmányfejlesztésük számos új, gazdaságos, olcsóbb terméket tudott bevezetni.

Az engedmény a következő termékekre érvényes: a sátorponyva anyagokat 10—20 százalékkal, szőnyegfonalat 5, a perlon kötőző zsinórokat 10, a polipropilén ruhaszártó zsinórokat és köteleket 10, a polipropilén műanyagból készült szőnyeget 5, a takarókat, sátrakat és egyéb ponyvaanyagokat 10—30 százalékkal adják olcsóbban a vásárlóknak ezentűl. Ez az engedmény már ebben az esztendőben is több mint 2 millió forint „megtakarítást” eredményez majd a fogyasztók számára. Az emberek öröme nyilvánvalóan akkor lesz teljes, ha az ilyen ármérséklések tovább folytatódnak, tartóssá válnak.

Szegeden szerelik az első „gyógyító” számítógépet

Tudományos ülésszak a kibernetika orvostudományi alkalmazásáról

Tünőben a kezdeti idegenkedés, az orvosok, matematikusok és mérnökök egyre gyakrabban végeznek közösen eredményes orvostudományi és biológiai kutatásokat. Ezt bizonyítja az is, hogy Szegeden immár harmadizben rendezik meg a Számítástechnikai és kibernetikai módszerek alkalmazása az orvostudományban és biológiában című tudományos ülésszakot.

Három napon át több mint ötven előadásban számolnak be az ország minden részéből érkezett kutatók tudományos eredményeikről és megrendezik ismét a korábban nagy érdeklődést keltő kerekasztal-konferenciát, amelynek az idei témája: számítógépek a kórházi és rendelőintézetek betegellátásában. A nagyobb nyugati és szovjet egészségügyi intézményekben nemcsak a betegnyilvántartásban vagy az ügyvitelben alkalmazzák sikerrel a számítógépeket, de a betegséggelállapításban is. A vizsgálati laboratórium eredményeket gép veti össze és ezek alapján megadja, hogy milyen betegségekben szenvedhet a páciens, és mi a valószínűsége az egyiknek vagy a másiknak. Egy-egy ilyen vizsgálati program természetesen a legjobb orvosok tapasztalatai alapján készül és a számítógép csupán gyorsaságával és minden orvosnál jobb emlékezőképességével és összegezett tudásával múlja felül a hagyományos diagnosztikát, így segíti a gyógyító munkát. A kórház bizonyos szempontból üzem is és kimutatja, ha elég nagy az intézmény, akkor a számítógép gazdaságosan alkalmazható, három év alatt kifizetődik.

Többek között ezért is támogatja az Országos Műszaki Fejlesztési Bizottság a Szegedi Orvostudományi Egyetemet abban, hogy számítástechnikai csoportot szervezzon és számítógépet vásároljon. Az öt és fél millió forintos beruházáshoz az OMFB három és fél millió forintot adott és a hazai egészségügyi első számítógépet már felavatták volna, ha az építőipar nem kéne a helyiség átalakításával. Egyébként a gépet jövőre már bevonják az orvostudományi egyetem ügyvitelének gépesítésébe a tudományos

kutatásba, az oktatásba, majd a gyógyító munkába is. Abban, hogy Szeged kapta a kis teljesítményű úgynevezett harmadik generációs francia komputert, nagy szerepe volt a tudományegyetem kibernetikai laboratóriumának, illetve az itt dolgozó kutatók és orvosok eddigi sikeres együttműködésének, eredményeinek.

Hogy milyen széles körben alkalmazhatók az orvostudományban a kibernetikai módszerek, eljárások, azt a hétfőn, tegnap délelben, a Tisza-szálló dísztermében elkezdett tudományos ülésszak előadásai is mutatják. Az egészségügyi intézmények általában évekre — évtizedekre visszamenően szűles körű nyilvántartást vezetnek a különböző betegségekről, sérülésekről stb. Például a májbetegségek vagy az újszülöttek születési súlyát befolyásoló tényezők adathalmazainak vizsgálata nem is igen végezhető el számítógép nélkül.

Kibernetikai módszereket régóta alkalmaznak közvetlenül nem vizsgálható élettani jelenségek felderítésére is mint például a több előadás témájával is szolgáló idegi és agyi folyamatok kutatására.

Többek között a szegedi kutatók ismertetik magatartási modellkutatásaikat, amelyről nagy sikerrel számoltak be néhány nappal ezelőtt az első brazil kibernetikai kongresszuson. A különböző alkalmazási orvosi vizsgálatokban gyakran méri a reakcióidőt, vagyis

azt, hogy valaki például egy lámpa kigyulladását után, milyen gyorsan tud lenyomni egy csengőgombot. A két szegedi egyetem orvos és matematikus kutatói megfigyelték, ha többször, mondjuk kétszázszor végzik el egymás után ezt a gyakorlatot, a reakcióidő-sorozatok egyenként erősen eltérnek, sajátos emberi magatartásokra engednek következtetni. Van, aki az első pillanattól kezdve és kitarthatóan jó eredményt ér el, van, aki csak később melegszik be a munkába, van, aki hamar elfárad stb. A kutatók feltételezték, hogy ezek a viselkedési formák különböző idegrendszeri mechanizmusoknak, emberi tulajdonságoknak felelnek meg és modelleket készítettek, amelyek éppen úgy viselkedtek mint a különböző emberek azzal az eltéréssel, hogy a számítógépeknek „gyűlt ki a lámpa, és ő nyomta a csengőgombot”.

A szakirodalom alig ismer hasonló magatartás-vizsgálatot, és az érdeklődést csak növeli, hogy Szegeden, a kibernetikai laboratóriumban a kísérletek folytatása mellett hozzákezdtek az első eredmények közlekedési alkalmazásához is. A témában már benyújtottak több szabadalmat, és a közlekedési szakemberek nagy jelentőségű tulajdonítanak annak, ha sikerül olyan egyszerű és megbízható vizsgálati módszert kidolgozni, amelyik a gépkocsivezetők alkalmasságáról, terhelhetőségéről stb. tud felvilágosítást nyújtani.

P. Á.

Újabb árforma az építőiparban

Rövidesen megjelenik a kötött árak arányát kiterjesztő rendelkezés

Az építőipari munkák nagyobb részét, 60 százalékát eddig is csak maximált áron számolhatták fel az építők a megrendelőknél. Ezek a kötöttségek jobbra a nagy építőipari szervezeteket, a népgazdaságnak fontos egyedi nagyberuházásokat építő vállalatokat érintették. A kisebb építőipari szervezetek, szövetkezetek jóval kiterjedtebb körben dolgoztak a szabad áras kategória alapján, és ennél fogva nagyobb jövedelmezőséget értek el, mint az állami vállalatok. Az utóbbi három évben az építőipari árak 12,2 százalékkal emelkedtek: s ezen belül a maximált árak 9,7 ugyanakkor a szabad árak 20 százalékkal nőttek. Az építőipari áremelkedés azonban nem növelte az építővállalatok nyereségét: sőt a begyűrt költségek hatására és az építőipari gazdálkodás hiányosságai miatt ebben az időszakban úgyszólván mindennél csökkent a vállalati nyereség. Emiatt tapasztalni lehetett olyan próbálkozásokat, hogy a kiesző nyereséget kiskapuk keresésével pótolják s így most már különösen időszzerűvé vált az árfejelem megszilárdítása.

Az építőipari árak szigorítását és stabilitását célozza az MSZMP Központi Bizottsága határozatának az a pontja, amely kimondja, hogy a kötött építőipari árak arányát 60-ról 90 százalékra kell növelni. Az Építészeti és Városfejlesztési Minisztérium ár- és pénzügyi főosztálya — számos korábbi tanulmány és vizsgálat alapján — már kidolgozta javas-

latait az új árasításra. A szakemberek véleménye szerint egy újabb árforma, a hatósági megkötésekkel kialakított árkatégoria nyújthat lehetőséget az építőipari árak mértékének „elfutagdaságnak” megakadályozására. Az újabb árforma szerinti árakat ugyanúgy az építőipari költségcsapítási normák alapján kell figyelembe venni és a költségvetést elkészíteni, mint a maximált építőipari árak esetében. A tervezett intézkedés azonban a hatósági megkötésekkel kialakított árban magasabb —, de legfeljebb 5 százalékkal és az építési, szerelési, adóval növelt — nagyobb haszon beszámítását engedélyezi, mint a maximált árak esetében. A felmérés szerint ez az új árforma az összes építészeti munkának mintegy 30 százalékát öleli fel, tehát a korábban maximáltaikkal együtt a kötött árak rendszere az építési munkák körének 90 százalékában érvényesülhet.

Az új építési árforma elsősorban az eddigi szabad megkegyezésem alapuló, tehát szabad áras vállalati építési beruházásoknál jóval jelentősebb változást. Az új árasítási javaslat a korábbinál lényegesen kisebb teret enged arra, hogy az építővállalatok különféle pótlékokat számoljanak fel a megrendelőknél. A várható új intézkedés fontos vonása, hogy az építés jó előkészítésére ösztönöz.

A tervezett új árasítás egyeztetése az érdekelt hatóságokkal lényegében megtörtént, s így rövidesen megjelenik az új rendelkezés. (MTI)

leszögezhető, hogy az életszínvonal oldaláról közelítve az árrendszert, nem az a leglényegesebb kérdés, hogy milyen árformát alkalmazunk. Látjuk azt, hogy a hatósági árak sem nyújtottak védelmet korábban az ár-emelések ellen, de ez gyakran minőségromlásban jelentkezett. Helyesebb tehát a mostani rendszer, amely a kormány által alapított közszükségleti cikkeknek minősített termékek-nél, és néhány fontosabb termékcsoporthál fix, illetőleg maximált áras formát alkalmaz. Azokban a kérdésekben, ahol a társadalmi igény, a közizlés változása gyors, ahol követni kell ezeket a mozgásokat, helyesebb a szabad árforma alkalmazása. Ezzel nemcsak kisebb lesz az árpolitika hullámverése, hanem egyszersmind jobban közelíthetünk az árak tekintetében az értékhez, ami nem kis mértékben könnyíti meg vállalati és népgazdasági szinten is a tisztálást.

Néhány szót kell szólni arról az említett problémáról is, hogy az áraknak fontos szerepük van a nemzetközi munkamegosztásban. A tudományos-technikai forradalom eredményeképpen a nemzetközi munkamegosztásban való részvétel mindazon országok számára elkerülhetetlen, amelyek valamelyest fejlett gazdasággal rendelkeznek. Ezért tehát az árak rendkívül fontos szerepet töltenek be a nemzetközi összehasonlításban és kereskedelmi forgalomban. Természetesen az a gyakori kérdés, hogy ezt megfelelő átszámításokkal is el lehet

végezni. Igaz, ami igaz, azonban nem biztos, hogy célszerű. A gazdasági kérdések zöménél a döntési jog a vállalatnál van. Ha nem így lenne, akkor már csak emiatt is fenn kellene tartanunk a direktív irányítás rendszerét. Ez pedig nyilvánvalóan nem célravezető. Ezért tehát egyrészt a nemzetközi kapcsolatok miatt, másrészt a világ gazdaságában való részvételünk következtében, elsőrendű érdek, hogy az árak a lehető legnagyobb mértékben értékarányosak legyenek. Még ilyen körülmények között is, mint a mai árrendszer, szükséges állami szabályozást, rendszerint támogatást közbeiktatni, amint ez az állami visszatérítés címén ismeretes. Ezek ugyan elsősorban az eltérő fejlettségi fokból adódnak, könnyű azonban elképzelni, hogy ha a fix áras rendszerrel dolgoznánk, akkor az árak merevségéből származó különbségeket is az állami költségvetésnek kellene fedeznie. Az árak tehát kitűnő szabályozóeszköznek bizonyulnak abban a tekintetben, hogy előmozdítsák a nemzetközi munkamegosztásban való fokozottabb részvételünket. Ez pedig népgazdaságunk közismert struktúrájából adódóan, rendkívül fontos, sőt életkérdés.

Összefoglalóul el lehet mondani, hogy a közpapi észrevételek, miszerint az életszínvonal kérdésében nem lehet tisztán látni az árak állandó mozgása miatt, ez tulajdonképpen alig több feltételezésnél. Egy dolog kétségtelen: a régi hatósági áras rendszerben az embereknek volt egy-

fajta biztonságérzetük, mindennekielőtt az, hogy ugyanazt a cikket bárhol vásárolták, ára mindig ugyanaz volt. Előfordulhatott persze, hogy ugyanaz a cikk egy idő múlva már nem a korábbi minőségben volt ugyanazért az árért kapható. Most lehetséges, hogy az árak némileg eltérnek. Ez azonban nem jelent a termelővállalatok részére abszolút szabadságot. A Központi Bizottság mostani határozata, figyelembe véve a megváltozott gazdasági körülményeket, fokozott jelentőséggel írta elő a hatósági ár-ellenőrzést.

Pártszervezeteink és a szakszervezetek minden szinten nagy figyelmet fordítanak az árak alakulására. Ismeretes, hogy a népgazdasági terv évről évre konkrétan előírja a lehetséges árszínvonal-emelkedés mértékét. Állami és társadalmi területen tehát az árak állandó reflektorfényben vannak, és ha nem is lehetetlen, de tulajdonképpen ritka kivételnek számítanak a nagyobb mérvű visszaélések, a helytelen ármegeállapításból származó gazdasági előnyök.

A dolog másik oldala azonban mindennekielőtt a munkaadóknál dől el. A társadalmi haladásért, a szocializmus építéséért dolgozó becsületes ember nem vetheti fel az árakkal kapcsolatos kritikát nézeteit anélkül, hogy ne nézne körül a saját környezetében. A szervezett munka, a termelékeny módszerek alkalmazása, a körültekintő takarékság a legjobb módja annak, hogy az árak ne emelkedjenek.

Marosi János,
a KSZV vezérigazgató-helyettese